

EL TREBALL DE RECERCA: PAUTES

Com superar el TR amb èxit?

Consensuat a la reunió de caps de departament dl dia 8 de gener de 2014.

Aprovat pel CE el dia 5 de juny de 2013

I.E.S. FRANCESC MACIÀ
Cornellà de Llobregat

Iris Parusel Turullols

SUMARI

1. PRESENTACIÓ

- 1.1. Tot començant ..... p. 3
- 1.2. El professor i el tutor ..... p. 3
- 1.3. L'avaluació ..... p. 3

2. MÈTODES

- 2.1. Què és fer recerca? ..... p. 5
- 2.2. Tipus de treballs de recerca ..... p. 5
  - 2.2.1. Treballs d'investigació o anàlisi ..... p. 5
  - 2.2.2. Treballs d'exposició o síntesi ..... p. 6
- 2.3. Tema i problema de recerca ..... p. 7

3. EL TEU TREBALL DE RECERCA

- 3.1. Tria del tema ..... p. 8
- 3.2. Desenvolupament de la recerca ..... p. 9
  - 3.2.1. Recerca documental ..... p. 9
  - 3.2.2. Recerca experimental ..... p. 13
- 3.3. Informe de recerca: La memòria ..... p. 13
  - 3.3.1. Estructura del treball ..... p. 14
  - 3.3.2. Forma del treball ..... p. 17
  - 3.3.3. Citacions o referències bibliogràfiques ..... p. 18
- 3.4. Presentació oral ..... p. 20

4. CONSELLS BÀSICS ..... p. 21

5. BIBLIOGRAFIA ..... p. 22

1. PRESENTACIÓ

1.1. TOT COMENÇANT

Estàs a punt d'iniciar un dels punts importants de l'etapa de Batxillerat: el **Treball de Recerca**. Has de veure aquest treball com una oportunitat més per aprendre, i és que durant tot el procés de desenvolupament aniràs adquirint una sèrie de coneixements que et serviran per l'etapa que comencis després del teu pas per l'Institut.

Quan parlem de coneixements, no ens referim només als de la temàtica concreta que decideixis investigar, sinó que el Treball de Recerca t'aportarà una metodologia de treball i unes pautes que et valdran en la majoria de situacions acadèmiques o laborals que t'esperen en un futur.

Aprendràs a adquirir **iniciativa, ordre, rigor, constància** en el desenvolupament d'una tasca... mentre que descobriràs les pautes que cal seguir sempre que vulguis trobar **respostes** a una pregunta.

Així doncs, et presentem aquest dossier on hi podràs trobar les pautes bàsiques que hauràs de seguir durant el desenvolupament del teu treball i que esperem que et serveixi per superar-lo amb èxit.

1.2. EL PROFESSOR I EL TUTOR

Primer de tot, cal que tinguis en compte que durant el desenvolupament del teu treball t'assessorarà un **tutor de recerca**. Ell/a t'ajudarà a enfocar el tema, a aplicar-hi aspectes generals de planificació, recollida d'informació, normes per escriure i presentar l'informe, adquirir coneixements necessaris... però t'ha de deixar prou **iniciativa**, que tu també caldrà que demostris.

El tercer trimestre de 1r curs, en hores de tutoria de grup, tractareu conceptes de metodologia i normes bàsiques. El professor, el **tutor de grup**, podrà informar de com has seguit aquestes sessions, perquè es tinguin en compte en la valoració final del treball.

1.3. L'AVAUACIÓ

Has de saber que la valoració del Treball de Recerca es basarà en el **procés** que has seguit des de l'inici, i no només en el resultat final. Així doncs, es tindrà en

compte la dedicació, l'interès, la iniciativa i l'actitud que hagi demostrat durant tot el desenvolupament.

Presentaràs un **informe de recerca** per escrit (la **memòria**) on hi plasmaràs tota la feina feta i els resultats obtinguts, i de tot això en faràs una **presentació oral** davant d'un tribunal format per tres professors (un d'ells, el teu tutor de recerca).

La **qualificació global** d'aquesta assignatura seguirà un procediment general comú per a tothom. Es basarà en tres parts, cada una puntuada entre 1 i 10, que faran mitjana:

- 1) **Planificació i realització del treball**: És la nota de seguiment del tutor.
- 2) **Comunicació escrita**: Es valora el contingut, cada una de les seves parts obligatòries i la comprensió i coherència de la informació exposada, així com els aspectes formals de presentació i expressió. Resultarà la mitjana de les notes dels tres professors.
- 3) **Comunicació oral**: Inclou el seguiment d'un guió estructurat de l'exposició, i els aspectes formals de comunicació (síntesi, adequació del vocabulari, capacitat de resposta, etc.). També resultarà la mitjana de les notes dels tres professors.

Respecte el **pes de la nota del Treball de Recerca** sobre la nota final de **Batxillerat**, aquesta suposarà un 10% del global. En cas de repetir curs, però tenir el Treball aprovat, no caldrà tornar-lo a fer, es guarda la nota obtinguda. En cas de suspendre'l, quedarà pendent d'aprovar per l'any següent, i es valorarà juntament amb les altres assignatures suspeses per decidir si es repeteix curs o bé només es recuperen les pendents, sempre que no siguin més de tres.

2. MÈTODES

2.1. QUÈ ÉS FER RECERCA?

Segons el Diccionari de La Gran Enciclopèdia Catalana:

RECERCA: *Cercar amb tota cura i atenció per trobar o descobrir alguna cosa d'interès científic, històric, mèdic, etc.; investigar.*

↘ **CERCAR:** *Assajar, provar, de trobar, de descobrir (algú o alguna cosa).*

Per tant, per una banda podem dir que serà *recerca* tot allò que inclogui l'**estratègia** de preguntar a la realitat i millorar el nostre coneixement.

A la vida, constantment t'enfrontes amb situacions de recerca: per exemple, si no s'encén el llum quan arribes a casa, el més normal és fer-te preguntes i comprovar-ne les respostes, i segurament mentre soluciones el problema, estaràs entenent millor el sistema d'instal·lació elèctrica.

Així doncs, cal que tinguis present que durant tot el procés de recerca estaràs adquirint coneixements, tot i que moltes vegades no en seràs conscient fins més endavant.

Per altra banda, fer *recerca* requerirà una **actitud** de curiositat, interès i dubte per part teva.

Aquesta **actitud i l'estratègia**, les aniràs adquirint a mida que avancis investigant, i tot plegat et serà útil en el futur, especialment en el desenvolupament dels teus estudis.

2.2. TIPUS DE TREBALLS

La classificació establerta pel professor D. Romano (1974), indica que hi ha dues grans tipologies de Treballs de Recerca, segons la metodologia que utilitzen cada una:

2.2.1. Treballs d'investigació o anàlisi (científics)

Es consideren treballs científics perquè pretenen aportar aspectes originals o nous sobre un tema. Es plantegen preguntes i es cerquen les respostes recollint dades. S'utilitzen tècniques de recerca prèviament establertes, fruit de la pròpia experimentació, observació o elaboració.

Podrien ser treballs d'investigació:

- **experimentals**, amb la pròpia comprovació dels elements a estudiar, com a element principal de la investigació; o de **treball de camp**, amb la recollida de dades a través de mètodes d'enquesta, entrevista o visita
- de **recensió crítica**, resumint un treball existent i fent-ne una valoració positiva o negativa, o bé comparant-lo amb altres documents; o **l'edició d'un text**, fent-ne un estudi preliminar
- **per projectes**, on la importància recau en el fet que es tracti d'una investigació aplicada, on s'estudiïn i es provin projectes perquè resultin viables

2.2.2. Treballs d'exposició o síntesi (bibliogràfics)

Acostumen a tractar temes més generals, a partir d'una bibliografia seleccionada, oferint-ne una visió de conjunt. Es pot reunir tot allò bàsic d'una matèria exposant-ne les diverses teories, o bé es pot estudiar un tema valorant críticament les teories que en parlen. Tenen un enfocament bàsicament descriptiu.

Algunes de les tipologies més recomanables, si volem fer un treball d'exposició, són:

- **monogràfics**, que són estudis aprofundits d'un tema limitat en el temps i l'espai
- **històrics**, que tracten sobre temes passats o de la seva evolució, dels quals n'haurem de recopilar bibliografia publicada, o bé consultar documents en arxius o centres de documentació
- de **temes clàssics**, dels quals és relativament senzill trobar informació i teories força elaborades que ens permetran estudiar-los

Tot i així, s'haurien d'evitar algunes altres tipologies existents, que podrien dificultar el desenvolupament del nostre treball. Per exemple, treballs:

- **panoràmics**, que exposen àmplia i descriptivament un tema, però podrien frustrar les nostres expectatives pel fet de no poder abastar-lo
- **contemporanis**, que moltes vegades precisen una informació que només trobem de forma imprecisa, incompleta, controvertida... i pot acabar resultant un treball poc científic, amb informacions no demostrables
- **teòrics**, que tracten de temes abstractes, i poden acabar resultant també treballs panoràmics

2.3. TEMA I PROBLEMA DE RECERCA

Al començar la teva recerca, necessitaràs conèixer millor el **tema** en el qual s'emmarca, però pensa que estudiar aquest tema no és el "nucli" del treball, sinó que només el prepara: així doncs, no has de reunir informació de manera enciclopèdica.

La teva feina es centra en definir un **problema o pregunta**, fixant-te en una part concreta del tema escollit, i que et permeti cercar dades per mirar de trobar una resposta. Aquesta fase inicial de d'identificació dels problemes i preguntes és fonamental, ja que et permetrà plantejar objectius i cercar els mitjans apropiats, o bé canviar d'enfocament en cas que resulti poc encertat.

Diferenciem entre un **problema** (*Per què no s'engega el cotxe?*) i un **tema** (*El funcionament d'un automòbil*). El tema sempre és més teòric, descriptiu i ampli, i té diversos subtemes (*El motor; Els sistemes de seguretat; Els controls...*) en els quals hi pots trobar també diversos problemes de recerca que responen a una o diverses preguntes.

El **tema** el podràs trobar en la majoria de casos explicat als llibres, però el **problema i les preguntes** seran les que plantegis tu i intentis respondre mitjançant activitats i accions que duràs a terme i que formaran la teva aportació personal (la teva recerca) al treball.

Així doncs, en una **recerca**, sense importar la temàtica que tracti ni la tipologia de treball que segueixi, no n'hi haurà prou amb les tècniques d'estudi habituals (llegir, prendre apunts, fer resums, comentaris de text...), sinó que s'hauran de realitzar algunes accions afegides:

- **Analitzar:** identificar els problemes
- **Qüestionar:** fer-se preguntes
- **Actuar:** planificar i realitzar les accions
- **Concloure:** extreure unes respostes -conclusions- en forma de resultats

3. EL TEU TREBALL DE RECERCA

3.1. TRIA DEL TEMA

Sovint, l'elecció del tema que volem per el nostre treball és una de les parts més complicades de tot el procés, és per això que hauràs de tenir en compte alguns factors per tal que el tema que triïs sigui l'adequat:

- ✓ Temes amb els que es pugui fer una **recerca objectiva**

Has de poder treballar mitjançant la recerca científica. Per exemple, el tema "Proves de la visita extraterrestre en el passat" no es podria abordar des d'aquesta vessant, ja que no disposem de mitjans.

- ✓ Temes **accessibles** pel que fa a la informació disponible

Abans de començar hauràs d'assegurar-te que podràs obtenir prou informació i documentació sobre aquella temàtica. Caldrà que facis una primera cerca general als catàlegs de les biblioteques, per internet, etc. per tal de comprovar-ho.

- ✓ Temes que es puguin **delimitar**

No pots escollir temes massa genèrics, o que no es puguin reduir o concretar. "La publicitat" seria una temàtica massa general, però es podria triar algun aspecte dins d'aquesta, per exemple: "La imatge de la dona a la publicitat".

- ✓ Temes amb una **vessant pràctica**

Hauràs de trobar una part pràctica dins de la temàtica, que puguis desenvolupar amb la realització del treball. Caldrà que duguis a terme alguna visita, entrevista, qüestionari... que et permeti observar, recollir dades, participar en activitats, etc., i que complementi la teva recerca.

- ✓ Temes que permetin formular una **hipòtesi inicial**

Sempre que escollim un tema per treballar, caldrà que plantegem una hipòtesi inicial. Aquesta hipòtesi et servirà de punt de partida per al desenvolupament de la posterior recerca que formarà el teu treball.

3.2. DESENVOLUPAMENT DE LA RECERCA

Durant el desenvolupament del treball, hauràs de fer dos tipus de recerca: **recerca documental** (consultant bibliografia, articles, continguts web...) que t'ajudarà a elaborar el marc teòric; i la **recerca experimental** (realitzant treball de camp, comparativa i crítica, treball de laboratori...) que serà la base del marc pràctic de la teva investigació.

3.2.1. Recerca documental

Tal i com planteja la Glòria Durban (2006)¹, per dur a terme la recerca documental caldrà diferenciar els tres punts bàsics del procés, en els quals t'hauràs de plantejar tres preguntes imprescindibles:

- Inici, plantejament: *Què necessito i per què?*
- Desenvolupament: *Com i on trobaré la informació?*
- Final, resultats: *Què he trobat del que buscava?*

I per respondre cada una de les preguntes, hauràs de determinar alguns aspectes concrets:

Què necessito i per què?

- Caldrà que defineixis **què vols investigar, l'abast i el context geogràfic i temporal**. Et pot ajudar formular-te el que en anglès coneixem com "Five Ws and one H" ("les cinc W i una H"): What? Why? When? Where? Who? How?; o el que és el mateix: **Què? Per què? Quan? On? Qui? Com?**

- Et caldrà definir els **coneixements previs** que tinguis sobre el tema, i hauràs de cercar la manera de **saber-ne més coses** per tal d'adquirir una visió global i situar-lo en el seu context general. Una manera eficaç pot ser consultar fonts d'informació de referència com enciclopèdies generals o especialitzades.

- És important que **organitzis les idees i els conceptes** que recullis en la primera etapa de la recerca: Defineix els conceptes amb els que et vagis trobant i que et siguin d'utilitat, i relaciona'ls entre ells establint categories i esquemes jeràrquics.

---

¹ DURBAN, Glòria. *La cerca i recuperació de la informació*. 2006. <<http://www.bibliotecaescolar.info/procesdecerca/index.htm>>

- Hauràs d'establir l'**orientació** que li vols donar al treball, formulant una hipòtesi inicial, definint el punt de vista des del qual tractaràs el tema, i eliminant els aspectes que no tractaràs.

- Especificar un **guió de treball** abans de començar et servirà per tenir una visió estructurada de la informació que et cal localitzar, i per organitzar les notes que prenguis durant el procés de recollida d'informació.

- Et serà útil **l·listar les paraules clau** sobre el tema d'estudi, per tal d'identificar els termes que utilitzaràs en la cerca: termes concrets, específics, amplis i relacionats.

- Caldrà que facis un esbós inicial del **pla de treball**, que podràs modificar al llarg de la recerca segons els resultats que obtinguis, i que et servirà per planificar el temps i establir una metodologia de treball. Pots crear una carpeta "virtual" específica a l'ordinador, per emmagatzemar ordenadament la informació que vagis recuperant, i una altra de "física" per les notes que vagis prenent en paper.

Com i on trobaré la informació?

- Hauràs de determinar les **estratègies de cerca** que seguiràs. Per exemple: 1) Consultaré els documents de la biblioteca de l'institut; 2) Consultaré els documents de la biblioteca pública; 3) Cercaré per internet pàgines web especialitzades en la temàtica; 4) Localitzaré biblioteques especialitzades i en consultaré el seu fons; 5) etc.

- Caldrà que identifiquis els **tipus de fonts d'informació** que et resultaran més útils, sempre tenint en compte que hauran de ser documents amb rigor acadèmic i fiabilitat. Et podran ser útils llibres o pàgines web especialitzades, articles de revistes tècniques o acadèmiques, etc.

- Un cop identificats els tipus de fonts que necessites, hauràs de saber **on aconseguir-los**. És important que coneguis les característiques de la informació que trobaràs en cada lloc i valoris què et serà més útil en cada cas. Per exemple, a les biblioteques tindràs informació organitzada i seleccionada, amb documents en tot tipus de suports; mentre que a internet hi trobaràs informació desorganitzada, en format multimèdia i hipertext (documents digitals).

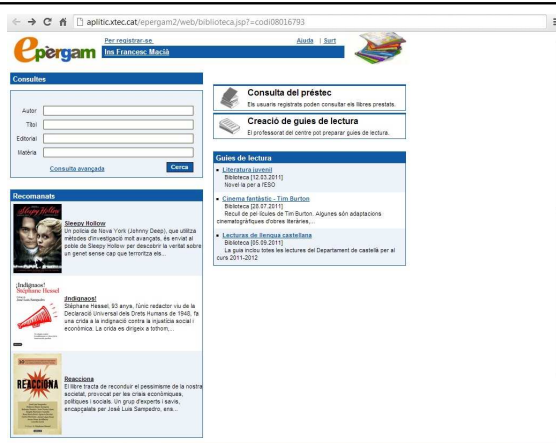
- En cada cas caldrà que tinguis molt clar quines són les **eines per a recuperar la informació** i obtenir resultats útils:

- Els **llibres especialitzats** els pots cercar als **catàlegs de les biblioteques**:
Biblioteca de l'Institut (<http://aplitic.xtec.cat/epergam2/web/biblioteca.jsp?codi08016793>), Biblioteques Públiques de la Diputació (<http://sinera.diba.cat/>), Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (<http://ccuc.cbuc.cat/>).

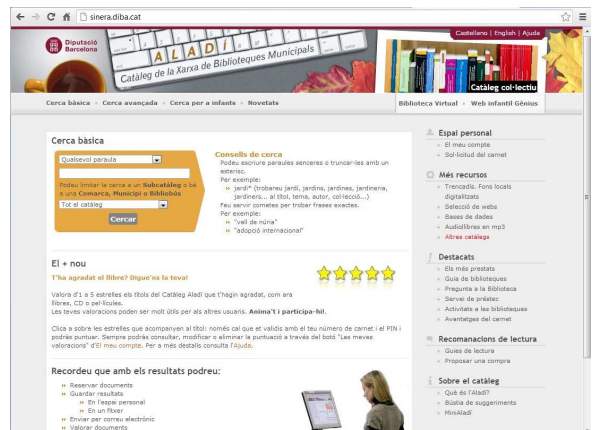
- Els **articles de revistes especialitzades** els podràs cercar mitjançant les **bases de dades** i els **repositoris**: Revistes Catalanes amb Accés Obert (<http://www.raco.cat/>), Base de dades de sumaris Dialnet (<http://dialnet.unirioja.es/>).
- Els **recursos web especialitzats** els trobaràs mitjançant els **cercadors tradicionals** i les **biblioteques digitals**: Google (tingues en compte la cerca avançada que ofereix (http://www.google.cat/advanced_search?hl=ca), Biblioteca Digital de l'Institut (<http://bibliotecamacia.blogspot.com.es/p/bib-digital.html>), Guies temàtiques de la biblioteca digital de la UPC (http://bibliotecnica.upc.edu/guies_tematiques)

Per tot aquests casos, serà imprescindible que hagi fet un bon llistat amb les **paraules clau** sobre el teu tema d'estudi (termes específics, més amplis i més concrets, termes relacionats, etc.), que seran a partir dels quals hauràs de formular les teves consultes en els cercadors.

Catàlegs de biblioteques: per cercar llibres

Catàleg Biblioteca de l'Institut
<http://aplitic.xtec.cat/epergam2/web/biblioteca.jsp?codi08016793>

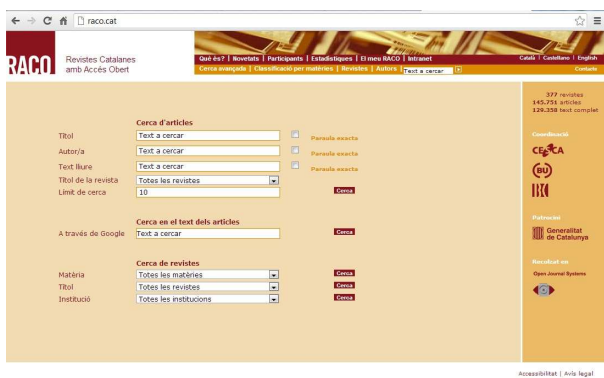

Catàleg Biblioteques Públiques de la Diputació
<http://sinera.diba.cat/>

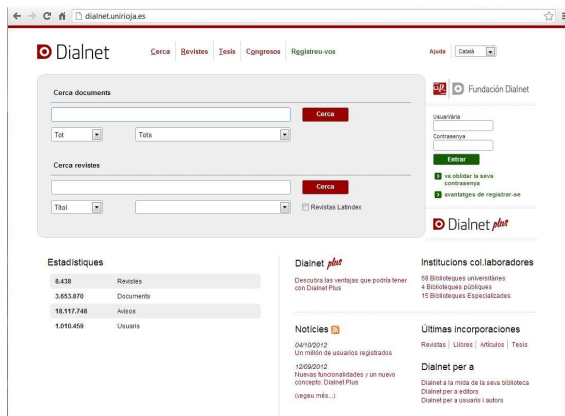
Catàleg del Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya
<http://ccuc.cbuc.cat/>

Bases de dades i repositoris: per a revistes especialitzades

Revistes Catalanes amb Accés Obert

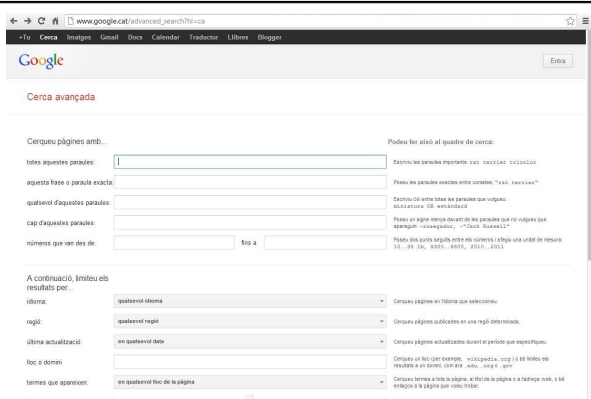
<http://www.raco.cat/>

Base de dades de sumaris Dialnet

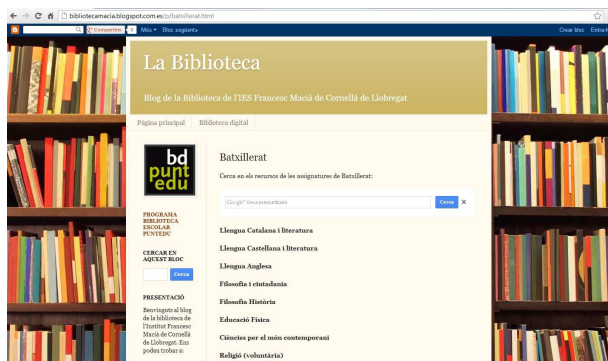
<http://dialnet.unirioja.es/>

Cercadors i biblioteques digitals: per a recursos web especialitzats

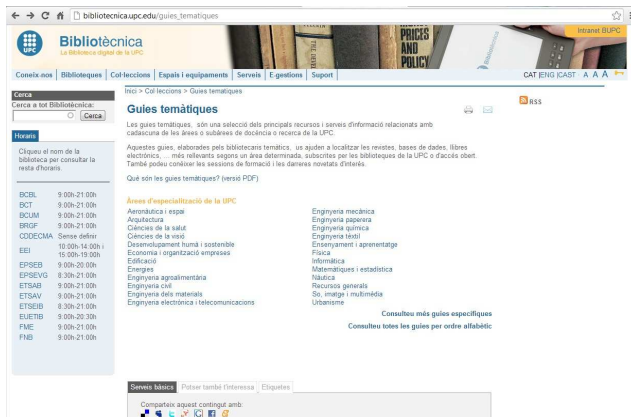
Google (cerca avançada)

http://www.google.cat/advanced_search?hl=ca

Biblioteca digital de l'Institut

<http://bibliotecamacia.blogspot.com.es/p/bib-digital.html>

Guies temàtiques de la biblioteca digital de la UPC

http://biblioteca.upc.edu/guies_tematiques

Què he trobat del que buscava?

- Caldrà que seleccionis els **documents més adequats** en funció del teu tema d'estudi i els apartats que hagi decidit que formaran el teu treball. Per valorar-los et caldrà fer una lectura ràpida i superficial per detectar la pertinença dels documents, i per això també et seran molt útils els índexs i els sumaris que inclouen.

- Per determinar aquesta valoració, t'hauràs de fixar en: la **idoneïtat** del contingut respecte el teu tema de recerca, la **fiabilitat i veracitat** dels documents localitzant-ne el seu **autor**, l'**actualització** de la informació localitzant la **data** de publicació, i el **tractament de la informació** presentada.

3.2.2. Recerca experimental

Un cop hagi treballat i coneguis la part teòrica del teu tema, tocarà començar el treball experimental. Aquest haurà de prendre sempre com a referent el marc teòric, per tal que el treball tingui unitat quan estigui acabat.

Alguns exemples que formen part del treball experimental són:

- L'enquesta d'opinió (treball de camp)
- L'experimentació al laboratori (en el cas de treballs científics)
- La visita a centres especialitzats sobre el tema
- L'entrevista a persones vinculades amb l'àmbit de l'estudi

Així doncs, finalitzades les dues parts principals del treball, arriba l'hora de redactar l'informe.

3.3. INFORME DE RECERCA: La memòria

L'informe de recerca, o memòria, ha de recollir per escrit tot el procés que s'ha seguit durant el desenvolupament del treball (l'objectiu, la metodologia, els resultats, les conclusions i la bibliografia). Cal que sigui **breu, clar, ordenat i fàcil de consultar**.

3.3.1. Estructura del treball

Per tal de complir les característiques esmentades, el treball haurà de seguir obligatòriament l'estructura que es presenta a continuació, que serà comuna en tots els casos:

- PORTADA
- ÍNDEX
- INTRODUCCIÓ
- [COS DEL TREBALL, *format com a mínim per*):
  - METODOLOGIA
  - RESULTATS
- CONCLUSIONS
- ANNEXOS (*si n'hi ha*)
- BIBLIOGRAFIA

Portada

S'hi reflecteix en primer lloc el **tipus de treball** (en aquest cas "Treball de recerca") i el **títol** amb majúscules i sense filigranes tipogràfiques, que informarà clarament i amb poques paraules sobre el contingut. També hi apareixeran les **teves dades**, el **nom del tutor**, el **curs i grup**, l'**institut**, la **població** i la **data**. Pàgina sense numerar.

Tipus de treball	
TÍTOL Subtítol	
Autor del treball Tutor que l'ha dirigit Curs i grup	
Població, data	Nom de l'institut

Índex

Taula dels **continguts** del treball, amb la relació dels títols i subtítols numerats de cada una de les parts en què està dividit, i on s'hi haurà d'indicar el **número de pàgina** on es localitza cada un d'aquests apartats. Pàgina sense numerar.

Introducció

Tot i anar com a primera pàgina després de la portada i el sumari, acostuma a ser l'últim apartat que es redacta. Ha de presentar de manera breu però detallada, el **contingut** del treball. Ha d'incloure la **motivació** del tema escollit, els **objectius** (què s'espera aconseguir), l'**abast**, el **material i mètodes** utilitzats, i els **problemes** que poden haver sorgit durant el desenvolupament.

Cos del treball

S'estructura en capítols numerats (1., 2., 3., ...), als quals se'ls pot afegir apartats (1.1., 1.2., 2.1., 2.2., 2.3., 3.1., ...), sempre seguint un model esquemàtic. Quan al text facis referència a les parts, caldrà que citis la numeració corresponent.

El mínim que haurà d'incloure el cos del treball serà:

- Metodologia (material i mètodes)

En una o poques pàgines, hauràs d'explicar (no només citar) de manera entenedora el **material o documents analitzats**, o bé la **localitat, zona, període, etc. estudiat**; el **disseny de l'estudi** i el **pla de treball**; els **mètodes de recollida d'informació**; els **procediments i tècniques**; etc.

- Resultats (discussió)

Hauran d'incloure els fruits de la teva investigació: la **presentació de la informació obtinguda i "tractada"** (taules, gràfics, mapes, descripcions... sempre fetes i comentades per tu); i l'**anàlisi de les dades en funció dels objectius o les hipòtesis plantejades a l'inici**.

Conclusions

Són les conseqüències del treball. Es tracta d'un apartat de **síntesi**, que haurà d'**enunciar cada conclusió de manera clara i precisa** (pot presentar-se en una llista

numerada), però sempre **extret de l'estudi de dades obtingut durant la recerca**, i com a **resposta a les preguntes inicials del treball** (els objectius i les hipòtesis). Així doncs, cada conclusió s'haurà d'**argumentar**, indicar-ne les limitacions o contradiccions, i els problemes no resolts i dubtes.

Annexos

No són obligatoris. Serveixen per donar una **explicació més àmplia** que **complementi** el treball. Normalment es tracta de taules de dades, gràfics, qüestionaris utilitzats, etc. que no s'inclouen directament dins del treball, per tal de no trencar l'agilitat de l'informe.

Si és una informació molt extensa, l'annex es pot situar després de la bibliografia, o en un volum a part (que en aquest cas anomenarem "Apèndix", i que també identificarem amb el nom del treball, les teves dades, l'institut, el grup i la data).

Segons la temàtica del treball, pot ser convenient afegir un glossari (o índex de termes utilitzats), que aniria inclòs com un annex. En el glossari, només hi pots incorporar paraules que hagi entès bé i que siguis capaç d'explicar oralment si es dóna el cas.

Bibliografia

Referències bibliogràfiques ordenades alfabèticament de tots els **documents consultats** per a la realització del treball. Aquests poden ser documents impresos, electrònics o material no llibre. Caldrà que segueixis escrupolosament les **indicacions de l'apartat 3.3.3**.

3.3.2. Forma del treball

- **Extensió**: Cada apartat ha d'ocupar com a mínim un full (portada, introducció, metodologia...), tot i que en el cos del treball hi haurà apartats més llargs. No es tracta d'escriure molt, sinó de fer-ho breu, clar i fàcil d'entendre. S'ha de vigilar en el cas de treballs documentals, on és més fàcil perdre's en extensió si no s'ha delimitat l'abast correctament.
- **Fulls**: blancs, DIN A4, numerats correlativament, escrits a ordinador per una sola cara. Afegir una última pàgina en blanc.
- **Lletra**: Ha de ser una lletra clara i formal (del tipus Arial, Calibri, Times New Roman...) escrita a mida 12.
- **Marges**: Els valors orientatius són de 3cm per l'esquerra, 2'5cm per la dreta, mínim 3cm pel marge superior, i 2-2'5cm pel marge inferior. Vigila que permetin l'enquadració i la numeració de pàgines.
- **Estil**: Ha de ser clar i senzill (paraules entenedores i sense ornaments), precís (sense ambigüïtats), personal (amb idees i expressions pròpies), i fent un ús correcte de les paraules i frases (només pots fer servir sigles, símbols o abreviatures, si n'indiques el significat). Tot l'escrit ha de ser original (elaborat per tu), i si n'inclous alguna citació textual, sempre anirà entre cometes ("... ") indicant l'obra, la pàgina i l'autor.
- **Ortografia**: No s'admeten faltes d'ortografia, i aquestes seran penalitzades.
- **Capítols i apartats**: Comença'n cada un en un full nou. La numeració, el nom i la pàgina dels capítols i parts ha de coincidir amb el sumari.
- **Taules i figures**: Les dades presentades en taules, els gràfics, dibuixos, esquemes, etc. han de ser de creació pròpia, s'hauran de numerar per ordre d'aparició (per exemple: Taula 2.1.), i s'hauran d'acompanyar d'un peu explicatiu.
Les taules que continguin símbols o abreviatures, s'hauran d'especificar; el valor zero s'escriurà "0", i on hi falti un valor anirà un guió "-". Als dibuixos i mapes, s'hi haurà d'indicar l'escala.
- **Exemplars**: S'entregarà un exemplar, enquadrat i ben presentat, imprès a color, tant pels treballs de suficiència com pels treballs d'excel·lència. En els treballs d'excel·lència també s'haurà de adjuntar un arxiu en PDF del treball en un *pendrive* o CD.

3.3.3. Citacions o referències bibliogràfiques

Una bibliografia, dins del context de presentació d'un treball acadèmic, és el llistat de documents consultats durant la preparació del treball.

Es situa al final del treball, després dels annexos (si n'hi ha).

S'ordena alfabèticament tenint en compte el primer element que posem a la citació (l'autor en tots els casos que en tingui, o bé el títol sempre que no tingui autor).

Cada tipus de document el citarem a la seva manera. A continuació tens les normes que hauràs de seguir segons el document que hagi de citar:

- **Llibre**

Cognoms, Nom de l'autor. *Títol* (en cursiva). Edició. Lloc de publicació: Editorial, any. Extensió del llibre (opcional). Número ISBN.

Exemples:

Fins a tres autors [Els indicarem separant-los per un punt i coma]

CORDÓN GARCÍA, José Antonio; GÓMEZ DÍAZ, Raquel; ALONSO ARÉVALO, Julio. *Gutenberg 2.0: la revolució de los libros electrónicos*. Gijón: Trea, 2011. 287 p. ISBN 978-84-9704-552-0

Més de tres autors [Només cal indicar el primer autor i l'abreviatura "et al." al darrera]

VILANOU TORRANO, Conrad; et al. *Les Fonts orals i audiovisuals en la història de l'educació*. Barcelona: Universitat de Barcelona, 2010. 123 p. ISBN 978-84-4753-492-0

Si el llibre no té autors, l'encapçalarem pel títol

Lazarillo de tormes: la vida del lazarillo de tormes y de sus fortunas y adversidades. Barcelona: Casals, 2002. 176 p. ISBN 978-84-218-2074-2

- **Revista**

***Títol* (en cursiva). Identificació del fascicle (data i/o número). Lloc de publicació: Editorial, any. Sèrie (opcional). Número ISSN.**

Exemple:

Artículos de didáctica de la lengua i de la literatura. Núm. 52. Barcelona: Graó, 2010. ISSN 1133-9845.

- **Article de revista**

Cognoms, Nom de l'autor de l'article. Títol de l'article. *Títol de la revista* (en cursiva). Any, volum, número, pàgines.

Exemple:

DURÁN, Carme. Parlem de l'adverbi: els conceptes gramaticals dels alumnes de l'ESO. *Articles de didàctica de la llengua i de la literatura*. 2010, núm. 52, p. 91-111.

- **Textos electrònics, bases de dades, programes informàtics i pàgines web**

Cognoms, Nom o Nom de l'entitat responsable. *Títol* (en cursiva) [tipus de suport]. Edició. Lloc de publicació: Editor, data de publicació, data d'actualització/revisió [Data de consulta] (obligatori per als documents en línia; opcional per als altres). Disponibilitat i accés (obligatori per als documents en línia; opcional per als altres).

Exemples:

El Cos humà [CD-ROM]. Versió 2.0. Barcelona: Dorling Kindersley, cop. 1997

Museu Nacional d'Art de Catalunya [en línia]. Barcelona: MNAC, 2010. [Consulta: 21 maig 2012]. Disponible a: <<http://www.mnac.cat/index.jsp?lan=001>>

Per altra banda, en la redacció del treball, sempre que citis un autor o la part d'un text d'algun document, podràs afegir-hi una **nota al peu** amb la **referència bibliogràfica** del document al qual t'estàs referint.

3.4. PRESENTACIÓ ORAL

Quan hagi acabat la redacció de l'escrit, et tocarà preparar la presentació oral, que és també una part molt important del treball.

En una comunicació oral és imprescindible **conèixer bé el tema** (en el cas, dominar la temàtica que ja hauràs estat treballant, i les estratègies seguides) i **saber-lo explicar**.

Així doncs, a continuació et donem unes quantes pautes que hauràs de tenir en compte a l'hora de preparar la presentació oral:

- Mostra una **visió panoràmica**, amb la mateixa estructura general de l'informe escrit, però molt més breu. Haurà de ser ordenada, clara, rigorosa i sintètica.
- No facis una exposició de continguts, sinó un **esquema rigorós i coherent** de tot allò treballat. Tant a l'informe escrit com a la comunicació oral, has d'indicar com has centrat el tema i quines **estratègies de treball** has utilitzat.
- Segueix un guió, revisat pel tutor de recerca, amb tres parts principals: 1) **introducció**, centrada en els objectius; 2) exposició del més rellevant del **cos del treball**; 3) **conclusions** que n'extreus.
- Durant l'exposició tingues el guió davant, però no el llegeixis. Et servirà per explicar amb **claredat i convenciment** el treball. Vigila el **vocabulari** (que sigui precís i rigorós) i els **conceptes**; mira de fer una **comunicació àgil**.
- Et pots ajudar del **suport de mitjans audiovisuals**: presentació en powerpoint, vídeos, música (si s'escau), etc. O bé de **suports físics**: mostres dels elements estudiats, exemples dels qüestionaris utilitzats, etc. Tot i així, no convé abusar d'aquest tipus de recursos, ja que poden acabar resultant confusos per l'exposició.
- Serà útil **assajar** l'exposició diverses vegades prèviament, per tal de repassar l'estructura i els continguts, i sobretot per calcular el **temps** que triges. És important no quedar-se curt, però tampoc estendre's en excés. El temps aproximat per dedicar a la presentació és de **15 minuts**.
- Estigues preparat per **respondre les preguntes** que et faci el tribunal al final de l'exposició. Simplement caldrà que coneguis bé el tema que ja hauràs treballat.
- Pel que fa als **aspectes expressius**, durant l'exposició tingues en compte: parlar procurant que no se't notin els nervis, de manera fluïda i vocalitzant bé; evitar els moviments repetitius; mirar el públic en general, sense fixar la mirada contínuament en algú en concret; no llegir els documents ni les diapositives powerpoint (t'han de servir només de suport); i donar una imatge natural (no semblar "passota", ni tampoc massa rígid), intentant ser tu mateix.

4. CONSELLS BÀSICS

Per acabar, et donem 8 consells bàsics que hauràs de tenir presents des que comencis amb el desenvolupament del Treball de Recerca, fins la seva finalització.

Ànims i molta sort!

- 1)** Recolza't en el teu tutor de recerca demanant consell sempre que et vegis perdut, però comença a fer valdre la teva autonomia.
- 2)** No pensis en la valoració final del treball: passa-t'ho bé investigant i treballant, així obtindràs millors resultats!
- 3)** Pren-te un temps en fer la tria del tema del treball. Pensa que serà una feina que t'ocuparà moltes hores, i has d'estar a gust i amb prou motivació per investigar la temàtica escollida.
- 4)** No et perdís fent les cerques d'informació! Recorda que has de seleccionar només aquells recursos que et seran útils: és més important la qualitat que la quantitat!
- 5)** Durant la redacció de la memòria segueix l'esquema que t'hem donat en aquest dossier i inclou en cada apartat la informació que hi correspongui.
- 6)** Fes que algú revisi el que vas redactant periòdicament i sobretot abans d'entregar el treball. La lectura d'una tercera persona et donarà un nou punt de vista i t'ajudarà a corregir errors que tu no veus.
- 7)** Durant l'exposició oral, fora nervis! Tu, millor que ningú, coneix el tema que has treballat, així doncs, pensa que només has d'explicar d'una manera breu i clara el que has estat fent durant els darrers mesos.
- 8)** Tingues present les pautes donades en aquest dossier i que et serveixin de material de consulta sempre que el necessitis.

5.BIBLIOGRAFIA

BARCELÓ, Vicenç. *El treball de recerca: què és, com es fa i com s'exposa*. Barcelona: Claret, 2007. 63 p. ISBN 978-84-8297-484-2

COROMINA, Eusebi; CASACUBERTA, Xavier; QUINTANA, Dolors. *El treball de recerca: procés d'elaboració, memòria escrita, exposició oral i recursos: guia de l'estudiant*. Vic: Eumo, 2008. 189 p. ISBN 978-84-9766-285-7

DURBAN, Glòria. *La cerca i recuperació de la informació* [en línia]. s.l.: 2006. [Consulta: 22 d'octubre de 2012]. Disponible a: <<http://www.bibliotecaescolar.info/procesdecerca/index.htm>>

RIBÉ, Aina. *Quadern per a la preparació del treball de recerca de batxillerat*. 2011

RÍOS ROMERO, Joaquín; et al. *El treball de recerca: metodologia, recursos i propostes pràctiques per elaborar i presentar pas a pas una recerca: amb propostes per iniciar el treball a l'ESO*. Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat, 2008. 174 p. ISBN 978-84-95988-89-8